

Az ötvenéves Petach-Tikva

Petach Tikvah, a „Reménység kapuja“ ötven esztendő. Zsidók földjén, közeljövőben, tilán már holnap vagy holnapután nagy jubiláris ünnepek fogják jelezni az első nagy zsidó kolónia születésének ötvenedik évfordulóját. De valóban is születés volt ez, gyötrelmes vajadások között való születés, nagy csalódások és lelkek letörése volt az ára és az, aki lelke vonaglása közben adott életet a csudálatos újszülöttnak, belépusztult, még mielőtt láthatta volna a maga gyermekét. Erről az emberről kell megemlékezni ezen az ötvenedik évfordulón.

Jehuda ben Salómó Hai Alkalay-nak hívták földi életében. Ősi arisztokrata spanyol zsidó nemzetségből származott és családja generációkon ke resztül nagy tudósokat és írókat adott a zsidó népnek. Ő maga, valahol keleten, Törökország területén született, Jeruzsálemben nevelkedett és alig huszéves korában már olyan tudós híre volt, hogy a zimonyi zsidó község látatlanban meghívta a rabbi tisztégre. Különös játéka a sorsnak, hogy ennek a nagy zsidó fantasztának és realpolitikuskának működése is a régi Magyarország területével van egybeszővődve, csak úgy, mint a másik, a nagyobb zsidó fantasztáé és realpolitikuská: Herzl Tivadaré. És különös az is, hogy ennek a két embernek élete és egész gondolatvilága is megdöbbentően rokonvonásokat mutat. Szinte lehetetlen arra nem gondolni, hogy Alkalay nem is volt más, mint a korán, nagyon is korán megszületett Herzl és Herzl nem más, mint a kedvezőbb körülmények között újra született, nagy fantasztá Alkalay.

A zimonyi tudós rabbibaa sokáig vajudott a gondolat. De amikor már csordultig megtelt vele a lelke, akkor olyan ellenállhatatlan erővel áradt ki belőle, hogy magával ragadott mindenkit, közelit és távolállót egyaránt. Ötvenkilencéves volt, amikor 1857-ben megindította a Palesztinagondolat ezeles propagandáját. Ugyanabban az évben jelent meg Bécsben, héber nyelven az első, nagyszabású propagandaműve, a „Goral la-Adonaj“, amelyben Palesztina zsidó betelepítésének rimerítő tervrajzát adja. Ezt a tervet aztán még számos más könyvben és röpiratban igyekezett népszerűsíteni és lankadatlan agitációjának lassan émi kezdett a gyümölcse. Hetvenesztendő volt ez a törhetetlen ember, amikor Palesztina földjére utazott, hogy a helyszínen tanulmányozza a zsidó felépítés lehetőségeit. Pontosan mérlegelte az ottani helyzetet és arra a meggyőződésre jutott, hogy a telepítési munkálatok központjának magában Palesztinában kell lennie, de az egész földön helyi szervezeteket kell teremteni a cél elérésére.

Alkalay nem nyugodott meg a pusztá gondolatnál. Jaffában és Jeruzsálemben hatalmas népgyűléseket hívott egybe, amelyeken tervét behatóan ismertette. Lélekbenmarkoló szónoki készsége szinte forradalmi hangulatba ragadta hallgatóit és határozatba ment, hogy megalakítsák a nagy zsidó szervezetet. „Zsidó egyesülés Palesztina betelepítésére“ — ez lett volna a szervezet neve és a szervezetnek minden országban helyi csoportjai lettek volna. Ime, a Herzl-i cionista világszervezet gondolatának első csirája. A szervezet csakugyan meg is alakult, az akkori jeruzsálemi chacham-basi Rabbi Mair volt az első elnöke. De Alkalay számára csak most kezdődött az igazi, lélekföldő munka. Ő volt a szervezet vezetőségének lüktető ereje. Külön irodát nyitott, amelyből napról-napra levelekkel és emlékiratokkal árasztotta el az egész világ zsidó notabilitásait. Minden emlékiratában újra, és újra ismételte, hogy: „ha Palesztina zsidó betelepítése jótékony adományokon fog alapulni, akkor a telepítés ügye eleve is összeomlottnak tekinthető. A telepítés ügyének vállalkozás jellegét kell adni részvényekkel, bankalapítással és alap tőkével.“ Mi más ez, mint a Herzl-féle gyarmatosító bank és egyéb cionista pénzintézetek gondolatának első felvillanása?

De Alkalay nem elégedett meg az irodai propagandával. Jeruzsálemből Párisba utazott, hogy eszméjének új barátokat szerezzen. Párisból visszament Zimonyba, ahol már várta az összeomlás híre. Jeruzsálemből jött a levél, amelyben értesítették, hogy mindaz, amit olyan fáradsággal terebített a Palesztinagondolat érdekében, a végveszély előtt áll. A palesztinai chalukka-zsidók, ezek a tenyésztett koldusok azt a hirt terjesztik, hogy az egész telepítési mozgalom csak arra jó, hogy őket, chalukka-

koldusokat kenyerüktől fossa meg. Propagátorai utazzák be az országot, akik egyre azt bizonyítják, hogy a munka, a földművelés el fogja téríteni a zsidókat a hitű vallásos élettől. De a chalukka-koldusok még azzal sem elégedtek meg. Jeruzsálem előkelő zsidóinak nevében hamisított levelekkel árasztották el a diaszpóra zsidó centrumait, amelyekben Alkalayról a leghazugabb rágalmat terjesztették. Mindez leverőn hatott azokra az emberekre, akik Alkalayval szövődtek és lassan-lassan elmaradoztak mellőle. A mozgalom összeomlott, még mielőtt gyümölcse érhetett volna.

Mindezek a hírek és események rettenetes csapásként hullottak az agg vezérre. Életének, rájongó lelkének művét látta összeomlani. Cikkek és röpiratok egész sorozatában, amelyeket, amint ő maga mondja „osontjainak valójával írt“ — leplezte jeruzsálemi ellenfeleinek minden hamisítását és gonosz rágalmat. Akkor aztán új körutra indult. Felkereste Európa minden nagyobb városát, ahol a templomokban lángoló beszédek tartott a Palesztina-gondolat érdekében. Európa beutazása után újra Palesztinába ment, ahol törhetetlen erővel

Briand nem fogadja Abd el Krim követét

(Páris, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentették, hogy Abd el Krim megbízottja tegnap a rif felkelő vezér új békeajánlatával a francia fővárosba érkezett. Mint a párisi lapok ma közlik, Briand miniszterelnök kijelentette, hogy nem hajlandó Abd el Krim követét fogadni. A francia fővárosban élő marokkóiak között a miniszterelnök kijelentése nagy felháborodást keltett. Briand elzárkózása a marokkói rif nép önértetének arculcsapását jelenti. Diplomáciai körökben élénk érdeklődéssel várják Briand kijelentésének következményeit. A rif megbízott valószínűleg már a mai nap folyamán visszaindul Morokkóba, hogy ott Abd el Krimnek jelentést tegyen és megfelelő retorzióról tanácskozzék.

Lengyelországban potom áron lehet részvényeket és birtokokat vásárolni

Végzetes arányokat ölt a lengyel gazdasági válság. Megismétlődött a német márka katasztrófája

(Varsó, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi hónapok nagy gazdasági válsága föltartóztathatatlan módon súlyosbodik. A lengyel pénzügyesség értékesítésének következményeit, melyek lengyel nemzeti bank közbelépésének az utóbbi időben sikerült megállítani, csak most éri a lengyel gazdasági élet. Gazdasági körökben valóságos pánikhangulat és teljes bizonytalanság uralkodik. Ehhez járul az inflációt követő általános drágulás is. Az élelmiszerek az utóbbi hetekben egyes városokban 30—100 százalékkal emelkedtek. A hatóságok tehetetlenek az általános drágulással szemben, mert minden hatósági közbelépés elkerülhetetlenül az árak rejtgetéséhez vezet. Különösen az ipari területeken nagy az izgalom a drágulásért. A dombrovi bányavidéken egyenesen veszedelemes a helyzet.

A munkásság 30 százaléka állástalan

A lengyel mezőgazdasági, kereskedelmi és ipari körök központi szövetsége egy emlékiratot nyújtott át a köztársasági elnöknek, melyben igen sötét színekkel vázolja az ország jelenlegi gazdasági helyzetét. Az emlékirat hangsúlyozza, hogy a munkanélküliség az iparban napról-napra, sőt óráról-órára nő. A munkanélküli nagyipari munkások száma már eléri a 213 ezret, azaz az ipar által foglalkoztatott összes munkásoknak 30 százalékát.

Ilyen arányú munkanélküliséget sem Nyugat, sem Középeurópában találni nem lehet. De ez a szám még nem is ad teljesen hű képet a helyzetről, mert a dolgozók is hetenként csak 5, 4, vagy 3 napig vannak foglalkoztatva. Ha ezt is tekintetbe vesszük, meg lehet állapítani, hogy hat lengyel munkás közül négy a munkanélküli, akiket az állam, vagy dolgozóitársai kénytelenek eltartani.

Sem termelés, sem fogyasztás

A helyzet végül is odaalakult, hogy egy munkanélküli többséget a folyton csökkenő, dolgozó kisebbség tart el. Ez az állapot természetesen hosszabb időre tarthatatlan. Az ipar általában is halódik, mert a pénzühiány miatt

vette fel újra a munkát, ott, ahol félbeszakadt. Öt-évi szakadatlan munka után, amelyet éppen a chalukka-zsidók lelki átalakítására és megnyerésére fordított, végre feltűnt a legyőzhetetlen aggastyán szem előtt az első reménység. Londonban megalakult a „Mazkeret Móse“ nevű társaság, amelynek egyetlen célja Palesztina kolonizációja volt. De az eszme utnakindítója, már nem érthette meg azt az örömet, hogy életeszmenyét megvalósulva lássa. 1875-ben örök álmra hunyta szemét Jeruzsálemben a nagy aggastyán.

Közvetlenül halála után történt, hogy öt jeruzsálemi híve megvásárolta a Jaffa közelében lévő Amlabas nevű arab falut 400 hektár földjével együtt és ötven zsidó családot telepítettek le rajta. Ebből a szegényes telepből fejlődött ki lassan az a gyönyörű nagy zsidó kolónia, amely manapság Petach Tikvának, a „Reménység kapujának“ hívják. Ötven esztendeje mulott ennek és a zsidók országában ma vagy holnap nagy jubiláris ünnepek fogják hirdetni a nagy zsidó kolónia megalapításának évfordulóját és egy elfelejtett nagy zsidó szívnek emlékét.

g. j.

nincsenek vevők. A termés elég jó volt, de az általános pénzühiány ennek értékesítése elé is óriási akadályokat gördít. A kiszagadnak nincs pénze arra, hogy vásároljon. A nagybirtok, amely szintén rövidlejáratú adósságok és óriási kamatok alatt nyög, ugyancsak alig jön számba mint vevő. A munkástömög alig fogyasztó többé. A hivatalnokok szintén a legszűkösebb életmódra szorítkoznak. Így érthető, hogy az ipar és kereskedelem, amelynek különben a feltétlenül szükséges tüke sem áll rendelkezésére, eddig még soha nem látott válságot él át.

A nagy vállalatok részvényeit és birtokokat valódi értékükhöz mérten nevétségén áron lehet már vásárolni. És mégsem vásárolnak, mert az országban nincs pénz. Lengyelország gazdasági életének összeomlását a gazdasági egyetnek emlékirata szerint csak az általános kihozandóság hozhatja meg minden téren. Az állam és az önkormányzatok kötelesek volnának a lehető legtakarékosabb módon eljárni a kincstár vagyonaival és minden olyan kiadást, amely nélkülözhető, törülniök kell a közönség költségvetéséből. A lengyel gazdasági élet megmentésének utolsó perce megérkezett, amelyet ha föl nem használnak, a teljes romlás menthetetlenül beösvetkezik.

Az ország minden termelőereje az állam, az önkormányzatok és a szociális kötelezettségek által rája rakott terhek alatt ereje legszélsőbb határáig ki van merítve. A tőkék eltűnése és az óriási kamatláb előbb utóbb a legjobban megalapozott gazdasági vállalatokat is tönkreteszti.

3 millió zsidó kisegyzisztencia agóniája

Legsúlyosabban érinti a krízis Lengyelország zsidóságát, amelynek legelemből létalapját rendezte meg a nagy összeomlás. Amint a német márka egykori katasztrófája teljesen tönkretette a németországi zsidó középosztályt, éppúgy végveszély fenyegeti most a lengyelországi zsidó kereskedő- és iparostársadalmat. Hárommillió zsidó kisegyzisztencia várja Lengyelországban a legnagyobb reménytelenséggel a közeledő összeomlást, amely mindenkit maga alá temet.

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat szintartóan, bármilyen színre. Végáru festés adjusztálva.

„Kristály“ kelmelesztő, vegytisztító és gőzmosógár, Cluj, Telefon 500

Egyre

az
Több száz ember
szes vasutvonalak

Ma délután

(Cluj-Kolozsvár, tudósítójától.) Az e álltával tegnap és olvadás egész Erdél idézett elő. Az ele órára növekednek é dozatokat is követe a helyzet, de jelent még sokkal fenyegetés meg nem vá tasztrófa szakad, an tasztrófát is felül f

Tegnap este (ta nyegesen súlyosbodó nevű városrészen Árpád-ut 14. szám szegény család lak mosta az alapépítm dese, hogy az épül a rendőrség elrend

Szamosfalva

A megye terület végzett a megáradó sózsúkon, Szentmár a négy község nag Ma délután a hely mosfalvát ugyszólv és a község előljár nali segítséget. Vá újabb víztömög ke gígseper a közsé szerint eddig négy lámokba. A kétség házak padlásain, a gasabb fákön huz delem elől. A teg házállatokat a vi Kolozsvárról a kö desére egy szákas mosfalvára, hogy bereket összegyűj őket. A mentési nehezen haladnak sem egyéb közlek mentőosztag rend vární lehet, hogy A katonai repülő fenyegeti veszély

Még súlyosabb az árvíz a közeli Ma tegnap kért segíts beérkező vészjelen visszatérni kénysz vette kezébe a me ő intézkedésére monult ki teheraut azontán újabb ára mukban lepte meg ten igyekeztek biz megállapítások sz lenc ember tűnt e dett, hogy a tüzők Kolozsvárra.

Szűzfenesen a fenyegette Koloz rosi hatóságok akarták megtenni a város ivóvíz-ell kora reggeli órák közliteniök. A értesítették a vá fogta a vízműve partján levő há vezető hattagu az os omló hull pillanatban össze A községbeliek család megmenté veszedlembe ker a rohanó ár. Ma élete kockázatát

A közlekedések normalizálására megtették a szükséges intézkedéseket s remélhetőleg néhány napon belül már sikerül helyreállítani a forgalmat.

Désen mára lényegesen lepadt a vizállás, mindamellett a Vágóhid, a Sótár és a Vásártér viz alatt vannak. Délután két órakor Kolozsvár felől újabb áradat érkezett Dére. A város környékén lévő patakok is nagy pusztításokat végeztek. Elcsodorta az árvíz a szalvai hidat. Árpástó és Szentmargita között az utat teljesen víz alá került. Szentmargitán a Szamos egy malmot sodort el, Nyíresen pedig a Bántó patak elvitte a hidat. Bethlen és Szentkereszt között a vasuti hid annyira meglazult, hogy a forgalmat csak átszállással lehet lebonyolítani. Ma még azért a szamosvölgyi vonat

Nagyvárad belvárosát fenyegeti a Körös

A bihari hegyeken megindult hóolvadás tegnapra hatalmas mértékben megduzzasztotta a Sebeskörös folyót, amely olyan magasságot ért el, amilyenre évek óta nem emlékeznek. Az áradás elsősorban Nagyváradot fenyegeti, amelynek egyik külvárosát, a főleg zsidók által lakott katonavárost, már több helyen előntötte a víz. Ezenkívül ellepte az ár a Bernáth-telepet, ahol több épület összeomlott. A hidak közül a Szentjános-utcat a Körös utcával összekötő Garasos-híd jégtörőjét elvitte az ár, aminek következtében a hidat elzárták a forgalomtól. Az áradat martaléka lett a Pankolios uszoda is, amelyet az utóbbi évek folyamán már körülbelül ötször sodort el a Körös árja. Az áradat rendkívül sok jószágot követelt áldozatul, így például a Bernáth-telepről több tehenet, sertést és lovat ragadott magával. Az állatok legnagyobb része megfulladt.

Heves zivatarok tomboltak

Szerdán egész nap heves zivatar tombolt Nagyváradon, ami a Köröst még jobban megduzzasztotta. Amennyiben az eső az éjszaka folyamán nem szűnik meg, az a veszély fenyeget, hogy a Körös a belvárosban is kilép medréből és ellepi a Szentlászló és a Bémer-teret. A víz már szerda reggel a partok széléig ért. A térparancsnokság a tűzoltósággal karöltve mindent megtesz, hogy az áradatot feltartóztatják.

Magyarország megbízottja Moszkvába utazik

Folytatják az orosz-magyar gazdasági tárgyalásokat

(Budapest, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Pesti Hirlap” tudósítója ma felkereste az Amerikából hazatért Grätz Gusztávot, aki ott orosz politikusokkal és diplomatákkal folytatott tárgyalásokat és megkérte, nyilatkozzék tárgyalásainak eredményeiről. Grätz kijelentette, hogy mástévére tárgyal orosz gazdasági kapcsolatok létesítéséről, mert az a meggyőződése, hogy Oroszországnak nagy szüksége van ipari termékekre és különösen mezőgazdasági cikkekre, amelyeket legelőnyösebben Magyarországon szerezhet be. Grätz több ízben tárgyalt orosz hivatalos gazdasági tényezőkkel és a tárgyalások minden fázisáról részletesen beszámolt a kormánynak. Kijelentette egyébként az újságról, hogy legközelebb Moszkvába utazik. A „Pesti Hirlap” Grätz nyilatkozatát felhasználja arra, hogy az orosz magyar titkos katonai szerződés hírére megcáfolja.

Öt világhírű német író és tudós az antiszemitizmusról

A prágai „Warheit” érdekes antétája

A Prágában megjelenő „Die Warheit” című folyóirat körkérdést intézett Németország legkiválóbb íróihoz és tudósaihoz, amelyben véleményüket kérte a jelenkor egyik legégetőbb és legaktuálisabb problémájáról, a faji antiszemitizmusról. A beérkezett válaszok csaknem kivétel nélkül a legélesebben elítélik a zsidógyűlöletet és különösen Heinrich Mann, a világhírű regényíró, mutat rá az általános nacionalizmussal kapcsolatban arra a roppant tévedésre, amelyben az antiszemiták vannak.

Heinrich Mann,
a világhírű regényíró

Ugyan mit mondjunk egy olyan kérdéssel, amelyben nem a megismerés, hanem a hajlam és a hit játsza a döntő szerepet. Aki a zsidókat minden rossz kulferrésnek tartja, annak ugyanis hiába beszélünk, mert azt ebben a hitében nem igen lehet megrendíteni. Arra kell törekednünk csupán, hogy megakadályozzuk őt, hogy elveit átvigye a gyakorlatba és hogy annak tetteivel próbáljon érvényt szerezni. Aki még mindig hisz a faji antiszemitizmusban, legyen boldog vele. Bizonyos, hogy enélkül a hit nélkül sem volna okosabb. Aki még mindig antiszemita, az nem értette meg az új tár-

egészen Szatmárig közlekedett, többrendbeli átszállással. Félő azonban, hogy Zsibó környékén újabb nagyarányú katasztrófa fog bekövetkezni.

A késő esti órákban a kolozsvári CFR üzletvezetőségénél azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a délután folyamán két század pionir 3 vagon anyaggal kiment az aranyosgyéresi hidhoz, amit elvitt az Aranyos folyó és megkísérelték egy provizorikus hid felállítását. A beküldött értesítések szerint a munkálatok eredményesen haladnak előre úgy, hogy már a holnap délelőtt folyamán a közlekedés Brassó felé átszállással helyre lesz állítva, ha csak valsmi újabb elemi csapás nem jön közbe. Az állomások értesítést kaptak, hogy semmi teher, csomag, gyár-áruszállítványt ne vegyenek fel.

tassa. A városban állomásozó huszárezred két osztága már tegnap parancsot kapott a mentőakcióra. A huszárok lovukon ülve uszattak bele az árba és próbálták a veszélyeztetett házak lakóit és berendezését menteni. Ma estig még nem követelt emberáldozatot az árvíz. A lakosság mindazonáltal kétségbeesetten nézi a magasságmérőt, amely a Szentlászló hid mellett az áradás növekedését mutatja. A Körösön kívül kilépett medréből az évek óta majdnem kiszáradt Pecze patak is és áradása előntötte a Félix-fürdő környékét. A vonatösszeköttetés Belényes felé teljesen szünetel, mert ezen a vonalon csaknem az egész pályatest viz alatt áll.

Külföldön is árvizek és viharok pusztítanak

A kolozsvári szikratáviró állomáshoz érkezett hírek szerint nemcsak Románia területén, hanem szinte az összes közép-európai és nyugat-európai államokban is árvízveszedelem van. Magyarországon az alföld legforgalmasabb vasuti vonalait előntötte a hirtelen olvadás által beállott árvíz. Párisból hatalmas hóviharakat jelentenek. Kelet- és Nyugat-Európa legtöbb államában szintén beállott az olvadás, úgy, hogy komoly zavaroktól kell itt is tartani. Félő, hogy a közlekedés nemzetközi viszonylatokban is megbénul.

Wilhelm Schäffer,
keresztény-szocialista író.

Minden reményemet elvesztettem már, hogy a zsidókérdést becsületesen meg lehessen oldani.

Siegfried Jakobsohn,
a neves gondolkodó

Hogy mit tartok a faji antiszemitizmusról? Egy északi-tengeri fürdőhelyen történt. Volt a fürdőnek egy kampószerkesztés orvos, akinek dühös zsidógyűlöletéről rétfentő dolgokat beszéltek. Természetesen minden zsidó kitért előle. A fürdőhelyen megbetegedett egy galíciai zsidó, még pedig olyan hirtelen, hogy már nem volt idő az egyórányi távolságra fekvő kórházba szállítani. Erre többen megkérték a vendégek között lévő egészségügyi tanácsost — politikailag semleges feffogású — hogy segítsen. Visszautasította. Údálmi jött ide és nem azért, hogy a fürdőorvosok elöl elhalássa a beteget. Nem maradt más hátra, mint hogy a másik orvoshoz, a kampószerkesztéshez forduljanak. Vállalta a kezelést. Sőt még a lábbadozás alatt is a legnagyobb gondossággal ápolta a beteget. Órákat ült a galíciai zsidó ágyánál. És végül honoráriumot sem akart elfogadni. Hogy mit tartok a faji antiszemitizmusról? Ha mindenütt így nyilatkozná meg, mint ezen a fürdőhelyen, boldog volnék.

Rudolf von Delius kritikus

Az antiszemitizmus mindenekelőtt egy borzalmas időtlenség. A sémitizmus ugyanis egész kulturánknak egyik legfontosabb alkotórésze (kezdve a bibliától) és ez az alkotórész a többi részekkel elválaszthatatlanul egybeolvadt. A zsidóság megérdemli, hogy a megfelelő helyet biztosítsunk neki, mert enélkül az igazgatószék nélkül a garmán szellem nagyon lanyha lenne. Másrésztl minél szabadabbak legyenek a zsidók, annál jobban kifinomodnak. Gondoljunk csak Spinozára, aki rendkívül igénytelen volt és megvetette a pénzt. Vagy itt van Alfred Mombert, ez a nagyszerű író, aki minden reklam nélkül dolgozik és magányosan halad utján. A zsidók kénszerítve voltak, hogy kereskedők legyenek és a kereskedő típusának kétségtelenül vannak ellenszenves vonásai. Ezeket az ellenszenves vonásokat a zsidóknál valóságos tenyésztették. Azután: a zsidó soha sem parancsolhatott, mindig résen kellett lenni, nehogy valami durva urak leüssék őket. Ezért hasonló tulajdonságok fejlődtek ki náluk, mint az elnyomott aszonymál: fortély, ravaszság, színészkedés. Egyszóval: a zsidó szellemet pompásan használhatjuk mint közsőrükövet. Tiszta faj egyáltalában nem létezik. A fajok már régóta százszorosra keveredtek. Lukább kutasuk a tiszta embert és ne törődjünk a már valóban tarthatatlan előítéletekkel.

Oroszország és Törökország szerződést kötöttek

Páris, december 23. Csicserin orosz külügyi népbiztos és Teofil Rusdi török külügyminiszter között december 17 én a francia fővárosban szerződés jött létre, amely arra az esetre, ha a szerződő felek valamelyike fegyveres konfliktusba keveredne egy harmadik hatalommal, mindkét államot semlegesítésre kötelezi. Ezenkívül a szerződő felek egyike sem köthet a másik ellen irányuló politikai vagy katonai egyezményt. A szerződés három évre szól és függelékében gazdasági természetű intézkedéseket is tartalmaz.

Anglia nem enged a mossuli kérdésben

London, dec. 23. A „Westminster Gazette” értesülése szerint Baldwin miniszterelnök tegnap sikertelenül tárgyalt a londoni török nagykövettel. Baldwin tudomására hozta a nagykövetnek, hogy kisebb határkivágásoktól eltekintve, a népszavazási mossuli döntések nagyobbarányú revíziójáról szó sem lehet. A török nagykövet annak következtében arra szorított, hogy kormánya álláspontját újra elöadja.

a legmodernebb és legpontosabb óra

Hallo 8-77 Unio gőzmosó!

Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautójukat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt.

Hallo 8-77

Az Uj Kelet az egy...
Szerkesztők: Glaz...
Működési szerkesztő...
Működési Arak: 8...
240 lei, félév...
Az Uj Kelet cíkjek...
megjelenés...

Chalucjel

A Központi P...
A Központi...
VI. országgyűlési...
ügyek vezetésével...
leányokat és ifja...
szándékuk, hogy...
belépjenek és itt...
munka és nevelés...
Erec Jiszráélbe...
végezt jelentkeze...
vatalnál (Str. Ba...
6 óra között. Je...
munkások (asztal...
lakatos, géplakos...
munkahelyükön...
tovább folytatnák...
ban nyernének...
Nem szakmunkások...
lett mezőgazdaság...
pen kaphatnak...
munka e telepeke...
jelentkezés lehető...
ebben gátolva va...
lentkezési lapjuk...
közlésével:

1. Név. 2. Pol...
- lalkozás. 5. Mióta...
- idő alatt tanulta...
6. Milyen más m...
- res jelenleg? 8. I...
- meretek. 9. Szülő...
10. Orvosi bizony...
- állapotáról és arr...
- alkalmas-e? 11. M...
- portba akar belép...
- fenntartásához hoz...
- jelentkezett elősz...
- lesztinában? 15...
- zett eddig?

Minden jelent...
külön levélben, h...
nak. A levélhez...
A jelentkezési iv...
Palesztina-bizottsá...
közelebb fekvő...
kell láttamozás...
tatni. Mindazok...
ismételjék meg j...
felvétele fölött jár...
zésre álló munkah...
között fog a dönt...

— Ma jelenik...
tiarendelet. Buda...
rendelet, miután H...
írta, ma megjelenik...
elsősorban sajtóvót...
szint, hogy a külfö...
ia érinti.

* Illatárban f...
komolyabb értelme...
mabb kölnvizet...
jában (Főér) 200...
vaszi üdösséggel te...
ajándékul nem fel...
lődi kölnvizet vás...

„La Carneval”
Oradea-Mare, B...

HIREK

Az Új Kelet az országban széles körű népszerűséget ért el, és napról napra egyre nagyobb számban olvassák. Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Erzsébet. Felelős szerkesztő: Dr. Marton Erzsébet. Helyettesítő szerkesztő: Dr. Marton Erzsébet. Adószám: 240 lei. Féléves ára: 1000 lei, évi ára: 1800 lei. Az Új Kelet cikkjeinek utánnyomását csak a szerkesztőségnek kell megrendelni.

A mai naptár

Chalucjelöltek jelentkezése

A Központi Palesztinabizottság felhívása
A Központi Palesztinabizottság, melyet a VI. országoszi cionista konferencia a chaluc-ügylek vezetésével megbízott, felhívja azon zsidó leányokat és ifjakat, kiknek eltökélt, komoly szándékuk, hogy az erdélyi chalucszervezetbe belépjenek és itt 1-2 évi nehéz előkészítő munka és nevelés után, mint uttörő munkások Erec Jisráélbe kimenjenek, hogy regisztrálás végett jelentkezzenek az Erdélyi Palesztinabizottságnál (Str. Baron L. Pop 10.) délután 4 és 6 óra között. Jelentkezhetnek egyrészt szakmunkások (asztalos, ács, kőműves, kőfaragó, lakatos, géplakatos), kik szakmájukat eddigi munkahelyükön (vidékiek cluji műhelyekben) tovább folytatnák és egy közös chalucotthonban nyernének nevelést és szellemi kiképzést. Nem szakmunkások kellő testi alkalmasság mellett mezőgazdasági nagyipari (építő) chaluctelepen kaphatnak korlátolt számban munkát. A munka e telepeken február elején kezdődik. A jelentkezés lehetőleg személyesen történjék. Akik ebben gátolva vannak, küldjék be írásban jelentkezési lapjukat a következő adatok pontos közlésével:

1. Név. 2. Pontos cím. 3. Életkor. 4. Foglalkozás. 5. Mióta üzi szakmáját, hol és menyi idő alatt tanulta ki, kinél dolgozik jelenleg? 6. Milyen más munkához ért? 7. Mennyit keres jelenleg? 8. Iskolai képzettség és nyelvismeretek. 9. Szülők foglalkozása és pontos címe. 10. Orvosi bizonyítvány egészségi és erőbeli állapotáról és arról, hogy nehéz testi munkára alkalmas-e? 11. Mezőgazdasági vagy ipari csoportba akar belépni? 12. Mivel tudnak szülei fenntartásához hozzájárulni? 13. Mikor és hol jelentkezett először? 14. Vannak barátai Palesztinában? 15. Milyen cionista munkát végzett eddig?

Minden jelentkező ezenkívül írja meg egy külön levélben, hogy miért jelentkezik chalucnak. A levélhez egy fényképet is mellékeljen. A jelentkezési ívet beküldés előtt a helyi Palesztina-bizottságnak, ahol ilyen nincs, a legközelebb fekvő helyi csoport vezetőségének kell láttatás és véleményezés végett bemutatni. Mindazok, akik már előzőtt jelentkeztek, ismételjék meg jelentkezésüket. A jelentkezők felvétele fölött január hó folyamán a rendelkezésre álló munkahelyek által szabott keretek között fog a döntés megtörténni.

— Ma jelenik meg a magyar amnesztia-rendelet. Budapestről jelentik: Az amnesztia-rendelet, mintén Horthy kormányzó tegnap aláírta, ma megjelenik a hivatalos lapban. A rendelet elsősorban sajtóvétségekre vonatkozik és valószínű, hogy a külföldön élő emigráns újságírókat is érinti.

* Illatárban fürödhetik meg a szó legkomolyabb értelmében, ha egy hordó legfinomabb kölnivizet vásárol Rózsa Royal drogériájában (Főér) 200 lejért. A tél zordonságát tavaszi üdőséggel telítheti meg, ha karácsonyi ajándéknak nem felesleges dolgokat, hanem valódi kölnivizet vásárol. Siessen, amíg nem késő.

— Beniczky megkezdte a hathónapos betegszabadságát. Budapestről jelentik: Beniczky Ödön, akit tudvalevőleg a börtönben súlyos gyomorbsj támadott meg és aki azért azzal a kéréssel fordult az igazságügyminiszterhez, hogy szanatórium-ban kezelte-hess magát, ma délelőtt, miután a miniszter teljesítette a kérését, megkezdte hathónapos terjedő betegszabadságát. Beniczky betegszállító automobilon hagyta el a fogházat. Ugyancsak a szabadságra engedték Vanczak Jánost, a „Népszava“ felelős szerkesztőjét, aki azonban csak a karácsonyi ünnepeket töltheti családjá körében és aztán folytatnia kell büntetésének kitöltését.

— Chanukka mesedélután Brassóban. A brassói kis Aviva „Szulamith“ vasárnap jéliké-rült mesedélután rendezett a Keren Kajemet javára. Szavaltatok, zeneszámok, chanukka mese és egy jóslikerült jelenet szarrepelt a műsoron. A szereplők: Steiner Lili, Méri Testvérek, Vágó Magda és Anna, Gál Anna, Salamon Piri, Fejér Pista és Gonda Imre nagy igyekezettel biztosították az előadás sikerét.

— A külügyminisztérium titkos alapjából egy és félmillió lej tünt el. Prágából jelentik: A külügyminisztériumban nagy vizsgálat folyik. A vizsgálat megállapította, hogy a minisztérium titkos alapjából másfélmillió lej hiányzik. Popescu igazgatót elbocsátották a pénzügyminisztériumtól.

— A nagyvárosi hitközség gyászja. Tudósítók jelentik: A nagyvárosi hitközséget súlyos gyász érte, Glück Ignác az ottani Chevra Kad'sa elnöke december 11 én váratlanul, 66 éves korában meghalt. Nem volt cionista, de minden zsidó ügyben lelkesen résztvett. Sok szegény zsidót érzékenyen fogja sajtani halála, mert azoknak egyik legfáradhatatlanabb gyámoltója volt.

* Bubi-frizura, eton-frizura, vagy észvesztő hosszúságú konty egyként elbűvöli a férfiakat, ha azzal a tésűgarnitúrával fésüli, amelyet Rózsa Royal drogériájában vásárol magának. Szébb karácsonyi és újévi ajándék nő számára el sem képzelhető.

— Sómér-kiállítás. Kolozsvár zsidóságának élénk emlékeztetőben él még, a sómérok által rendezett három kiállítás. Mindenki a legnagyobb elismeréssel fejte ki. Ez arra ösztökélte a sómér-parancsnokságot, hogy az idén az eddigieknél nívósabb és tartalmasabb kiállítást rendezzen. A sómér-kiállítás december 27., 28. és 29-én a Tarbut termében lesz megtartva, Str. Besthelot (Eötvös u.) 8. sz. alatt. Ünnepeles megnyitó 26 án, szombaton este félnyolc órakor.

— Eljegyzés. Haim Frida Talghes, Dickmann Jakab Corbu jegyessék.

— Férjhez megy Molnár Ferenc leánya. Budapestről jelentik: Molnár Márta, Molnár Ferenc leánya, aki az író első, Vészi Margittal kötött házasságából született, tegnap jegybelépett Horvát Géza budapesti főmérnökkel. Molnár Ferenc leánya hosszú ideig Bíró Lajosnál nevelkedett, akinek felesége tudvalevőleg szintén Vészi-lány. Molnár Márta a fővárosi társaság kedvenc tagja, aki öltettségével apjára hasonlít.

— Román Valér Bukarestbe költözik. Román Valér dr., kolozsvári ügyvéd, az erdélyi szocialistapárt egykori vezére elköltözik Kolozsvárról és végleg Bukarestbe megy, ahol ügyvédi irodát nyit. Román Valér dr. egy évvel ezelőtt az antiszemita propaganda szolgálatába állott és tevékeny részt vett az Actiunea Romanasca irányításában. Cuzának kolozsvári megbízottja és a párt főtájkára volt.

— Bothmer gróf elválik tolvaj feleségétől. Berlinből jelentik: A tolvajlás miatt egy évre elítélt Bothmer grófné porének felelősségteljes tárgyalásán a 78 gépirásos oldalra terjedő elsőbírósi ítélet és indoklás, valamint a betherjesztett semmisségi panaszok felolvasása vette igénybe az egész első napot. A második napon kihallgatták Hafter rendőrkapitányt, aki azonban most is — mint ugyancsak az esküszék előtt — minden fölvilágosítást megtagadott a grófnéval való viszonyáról. Általános izgalommal várták a férj, gróf Bothmer kihallgatását, aki azonban szintén megtagadta a vallomást, holott az esküszék előtt vallott. A grófnak ez a lépése arra vezethető vissza, hogy éppen a tárgyalást megelőző nap adta be válókérését a potsdami törvényszékhez.

* Purgó csak eredeti dobozban valódi.

— Tanestélyek az árvák javára Besztercén. Tudósítók jelentik: Beszterce lelkes zsidói az árvák iránti propaganda és az árvasegélyezés intenzívebbé tétele céljából újszerű ötlettel tanestélyek megrendezését határozta el. A kezdeményezés a besztercei bizottság kitűnő elnöknőjétől, Kallus Lajosnétól ered, aki december 26 án fogja az első tanestélyét megtartani. A következő teákat Klein Józsefné, Herceg Kálmánné, Godel Salamonné, Léb Áronné, Löbl Henrikné, dr. Halberg Gyuláné és dr. Eskeles Miksáné fogják adni. Egyébként jellemző a besztercei Árvagondozó tevékenységére, hogy az újabb bevezetett tóradományozási akció eddig több, mint 7000 lejt eredményezett.

— A szilágyosomlyói Barisszia chanukka-estéje. Szilágyosomlyón december 20 án szép külső keretek között ünneplte meg a zsidóság a Makabeus szabadságharc emlékűnnepét. Az ünnepeket a somlyói Barisszia rendezte, de részt vett benne a helybeli zsidó társadalom színe java. A színházterem zsúfolásig megtelt hallgatósággal, amikor Klein József, a Barisszia rós rísonja „Chanukka csodája“ című poémájával a műsort megnyitotta. Nagyon szép volt Székely Klári keleti táncszáma és Ujvári Péter „Szezonkeresztények“ című bohózatának bemutatója is várakozáson felül sikerült. Keller Nusi, Wolfovits Irén, Bergl Sándor, Krell Ernő és Herschi Sándor játszották nagyszerűen az egyes szerepeket. A központ részéről Giszkalay János vett részt az ünnepeken. Az ünnepély úgy anyagilag, mint erkölcsileg kiváló eredménnyel zárult. A közönség a műsor után kora reggeli óráig a legjobb zsidó hangulatban együtt maradt.

* Orvosi hír. Dr. Láng Mór fogorvos rendelését Dejen Piata Unirii (Főér) 19. sz. alatt megkezdte.

— Megjelent az „Ex Libris“ hetedik száma és kitűzött programjához híven ebben a számában is komoly kulturfeladatot teljesít. A román irodalom ujlonságainak felsorolásán kívül részletesen beszámol a magyar, német, francia és az orvosi világirodalom minden nevezetesebb könyvéről. A magyar nyelven írott részben Takáts „Magyar Nagvasszonyok“, Steier „Haynsu és Paskievics“, Flaubert, Romain Rolland, Bjelij, Gerally, Conrad magyar nyelven megjelent új könyveivel foglalkozik többek között részletesebben. A német részt Romain Rollandnak Panait Istratiról írott cikke vezeti be.

— Egy braziliai hajó tizenhat matrózát feleiták a cápák. Párisból jelentik: Szikratáviraton érkezett hírek szerint, egy braziliai teherszállító hajó a nyílt óceánon kigyuladt és alig néhány óra leforgása alatt elsüllyedt. A hajó legénysége, számszerint tizenhat matróz, mentőcsónakba szállott és a mexikói öböl felé evezett. Utközben ériasi vihar tört ki, amely a csónakot felborította. A szerencsétlenség éppen abban a zónában történt, amely tele van bálnakkal és cápákkal. A matrózok egyideig küzdöttek a hatalmas szörnyekkel, végül is elvesztették ellenállásukat és a cápák valamennyiüket felfalták. A borzalmas katasztrófa híre tengerészkörökben nagy ijedelmet keltett.

* A legzordonabb viharban is utrakelhet, ha magával viszi úi necesseairéjét, amelyet Rózsa Royal drogériájában vásárolt magának. A leggyorsabbtól a legdrágábbig vásárolhatja meg Rózsanál, Főér.

— Öngyilkos lett Kosztka védője. Budapestről jelentik: Dr. Torday Gábor ügyvéd, aki Kosztkát az ellene emelt gyilkossági perben hétfőn, a törvényszék előtt védte, ma megmérgezte magát és rövid szenvedés után meghalt. Torday öngyilkosságának okát senki nem tudja, de sokan összefüggésbe hozzák a Kosztka perrel. Halála a főváros jogászköreiből mély megdöbbenést keltett.

* Balla Béla festőművész képkiallítása az újságíróklub Monostori-ut 18. (Calea Motilor) szám alatti helyiségében megnyitott. A kiállítás egész napon át nyitva van és díjtalanul megtekinthető.

Hencsertakarók,
brokátok, butorszövetek legolcsóbb bevásárlási forrása Back Bernát, Oradea-Mare, P. Regina Maria 1.

„La Carneval“ -- Goldstein & Co
Oradea-Mare, Bulv. Reg. Ferd. 7.

Kézimunkaanyagok

kelimfüggönyök,északi gyapjú gyári áron. — Kérjen mintaküldeményt.

8-77

KÖZGAZDASÁG

Január 6-án alakul meg a kolozsvári zsidó kisegyzisztenciák bankja

(Cluj-Kolozsvár, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beszámoltunk már arról, hogy Kolozsvárt nemrégiben megkezdtek a Kishitel és Takarékpénztár Részvénytársaság alapítását, amely intézet, mint a zsidó kisegyzisztenciák bankja, azzal a céllal alakul meg, hogy a mai súlyos gazdasági viszonyok között a zsidó kisiparosokat és kiskereskedőket olcsó hitellel lássa el és minden egyes esetben, amikor valamely kisiparos vagy kiskereskedő támogatásra szorul, annak védelmére siessen. Ezen altruista törekvésen kívül másik terve a zsidó kisegyzisztenciák bankjának, hogy a kisiparosok és kiskereskedők között egy takarékpénztári rendszert hozson létre, melynek megvalósítása érdekében rendszeresen kívánja a helyi részletekben befizetendő takarékpénztári rendszert.

Az új banknak, amely ötszáz ezer lej alapítókéval indul, a napokban fejeződött be részvényjegyzés-periódusa, még pedig teljes sikerrel és alakuló közgyűlést január 6-án délelőtt tíz órakor tartja a Cal. Reg. Ferd. 52. számú helyiségében. A közgyűlés megtartása és a tisztikai megválasztása után, amint működési engedélyét a kormány jóváhagyta, nyomban megkezdte tevékenységét. Az intézet az Arva-gondozó Pap utcán (Strada Paris 36) helyiségében nyer ideiglenesen elhelyezést.

Hasonló bankalakulás van folyamatban Szatmáron és Nagybányán is, ahol ugyancsak rövid

időn belül meg fognak alakulni a zsidó kisegyzisztenciák bankjai. Szatmáron az előkészítő munkálatokat Reiter Mór és Klein Vilmos végzik, míg Nagybányán dr. Barna Samu ügyvéd szervezi a kishitelek bankját. Máramaros-szigeten, mint ismeretes, nemrégiben alakult hasonló intézet, amely már meg is kezdte működését és a jelek szerint altruista törekvéseit megfelelő eredménnyel fogja a zsidó kisegyzisztenciák körében érvényesíteni.

A fenti intézetek megszervezésével egyidejűleg Erdély és Bánát többi városaiban is felmerült az a kívánság, hogy az ottani kisiparosok és kiskereskedők támogatására hasonló intézeteket kell létesíteni. Az előkészítő bizottság azonban mindaddig, amíg a kormánynál az intézetek alapítását nem legalizálja és az alakulásban lévő bankok nem kezdik meg működésüket, további alapításokat nem tart célszerűnek.

A kolozsvári zsidó kisegyzisztenciák bankja — mint azt már közöltük — a Joint által is megfelelő támogatásban fog részesülni. A Joint ugyanis hosszú lejáratú és előnyös kamatu kölcsönököt fog a bank részére rendelkezésére bocsátani, hogy ezzel az anyagi támogatással megerősödjön, minél intenzívebben fejthesse ki tevékenységét a zsidó kisiparosok és kiskereskedők érdekében.

szék bejegyezte. Cégtulajdonosok: Dick Ernő, Berger Dezső és Feuerstein József. A cég kézmű- és textilárú nagy- és kiskereskedelemmel foglalkozik, engros-üzlet, Piata Garibi 1., detailüzlet Calea Regale Ferdinand 3. — Friedman M., üveg- és edénykereskedő cégnél Richter Ferenc cégjegyzői jogosultságát bejegyezték. — Az „Universul” Bank és Váltóüzlet megszünt és cégét a törvényszék törölte. — Kolozsvári Általános Bank és Takarékpénztár Rt. likvidálását bejegyezték és a törvényszék cég hivatala cégét törölte.

¶ Megjelent G. Leon kolozsvári professzor kereskedelmi államtitkárrá való kinevezése. Bukarestből jelentik: A Monitorul Oficial mai száma közli G. Leon kolozsvári egyetemi professzornak kereskedelemügyi államtitkárrá történt kinevezését Angheliescu helyébe, akit viszont a Banca Nationalához neveztek ki vezérigazgató-helyettesnek. Az új kereskedelemügyi államtitkár nemrégiben neveztek ki a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához kormánybiztos gyaránt és hosszabb időn át igazgatója volt a Banca Romaneasca kolozsvári fiókjának.

¶ Elmaradt a legfőbb gazdasági tanács ülése. Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági tanács tagjai tegnap értekezletre ültek össze. Határozatot azonban nem hoztak, hanem kimondották, hogy újév után értekezletre ülnek össze és ezen határozati fognak különböző kiviteli illetékek leszállítása felől.

¶ Rendezik Ausztria és Magyarország jóvátételi adósságügyét Bukarestből jelentik: A „Diminuta” értesítése szerint a kormány elhatározta Románia függő, viás kérdéseinek mielőbbi rendezését. Így többek között felkérte a jóvátételi bizottságot, töltsék ki a januári ülésük napirendjére Ausztria és Magyarország jóvátételi adósságai rendezésének kérdését. A vonatkozó tárgyalásokat Titulescu fogja vezetni Zuceanu, Románia jóvátételi delegátusával együtt. A kormány ezenkívül tisztázni kívánja a vaskapu-kölcsön ügyét is, mert ennek a kölcsönnek annuitásaival jectalanul terhelték meg Romániát, Braianu Vintila

pénzügyminiszter memorandumot intéz a jóvátételi bizottsághoz, amelyet felvilágosítani igyekezik arról, hogy ez a kölcsön nemzetközi jellegű volt és ezért annak terheit a duni hajózásban érdekelt összes államoknak viselniük kell. Minthogy az összes érdekelt államok elismerik ennek az álláspontnak a helyességét, valószínűnek látszik, hogy ezt a Romániára rótt terhet megfelelő mértékben csökkentik.

¶ A magyar malomipar válsága. Budapestről jelentik: A magyar malomipar nagy nehézségekkel küzd és a most közölt statisztikai adatok szerint majdnem száz malom szüntette be az üzemét. A krízis ezorcs összefüggésben áll az ideai nagyarányú gabonaexporttal.

TÓZSDE

December 23-án

A lej: Zürichben 240-50, Párisban 12 50, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piacot a mai napon is a majdnem teljes üzletlenség jellemezte, aminek a közeli ünnepek az okozói. A devizák szilárdak. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30-50—30 65, Prága 6-43—6-46, Budapest 325—327, Páris 7-85—8-00, Zürich 41-85—42 00, Newyork 215-00—216 50, London 1050 1060, Milánó 8-80—8 85.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 30, Amsterdam 208 00, Newyork 518 00, London 2512 50, Páris 1892 50, Milánó 2090, Prága 1534-00, Budapest 72-50, Belgrád 918-50, Bukarest 240-50 Varsó 59-50, Bécs 73 20.

Bukarest. Devizák: Páris 7-90, Berlin 51 80, London 1051, Newyork 216-50, Milánó 8-75, Zürich 41-80, Bécs 30-50, Prága 6-42, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 795, német márká 51-10, leva 1-50, török lira 115, font sterling 1040, francia frank 8-30, svájci frank 41-50, olasz lira 8-70, drachma 2-70, dinár 380, dollár 216-50, lengyel forint 28 00, osztrák schilling 31 50, magyar korona 30-00, cseh korona 6-40, belga frank 8 65, holland forint —

Figyelem!

Kárpitások és kocsigyártók kellekeit legolcsóbban **Bach Bernát** áruházában szerkezhetik be. Oradea-Mare, P. Regina Maria No 1.

Karácsonyra

ajándékoknak nagyon alkalmas szövelek

vásznak

selgmek

harisnyák

mélyen leszállított árban kaphatók

Heller, Weisz & Molnár

divataruházában

Cluj (Kolozsvár) C. Reg. Ferdinand 6.

Csak

50 lelei

az olvasási díj egy hónapra a

„DANTE” kölesönkönyvtárban

Str. N. Jorga (v. Jókai-u.) 5. — Ezért a csekély összegért minden nap cserélhet a több, mint **ötezer kötet** klasszikus és modern magyar, román, német könyvből.

Ujdonságokkal állandóan kiegészül. Nem 1 ell 200 lei betétet fizetnie, mint más kölesönkönyvtárban.

Szerke

K. N. Oradea és művészetnek szánszkor szület Arjé Mutinensis a reneszánsz kép a tizenhatodik kabbalista volt. zójáték akkor m mérá” című mű nyelvre is lef szimpatikus gy olasz és egy oim alatt megirt lencei rabbisága külön könyvben olasz, francia, h jelentek. A west halt meg.

B. S. Targu egy zsidó szenát H. A. Szubot lönben is csak le munkatársaktól.

M. S. Targu reskedelmi elvb mi cégeket elvb

D. J. Ceicc. közöltük, hogy ről országos törvény nem enged gátástól való fe ősszegek lefizeté tani tanító mégis törvényellenesen véletlenül rokon fektussal. Az is egész tanévre szótést a tanító rőj delet alapján. A látogatása nem k S. Bernát, T a Palesztinahivat kérdéseire.

D. Henrikné, net Önnek is szó

SZÍNHÁ

MAC A színhá

A nagy nő. Adonsága egy Gilbe Nagy nő. Budapest és óriási sikerrel já magyar színházban új Gilbert-operattb várt is nagy siker jövő hét közepén l Karácsonyi Ili, Nen Aladár lesznek.

Magyar

Csütörtökön nincs Péntek d. u. fél 3 fellépésével. (szám 163)

Péntek d. u. fél 6 helyárrakkal.

Péntek este három Bóskével, Ne ral. Bérletsz zatszám 165)

Szombat d. u. fél helyárrak. Sor

Szombat d. u. fél Dési, Leövey Sorozat 167)

Szombat este három Lillivel. Bérlet Sorozat 168)

Vasárnap d. u. fél fellépésével. M Vasárnap d. u. fél Leszállított he

Vasárnap este három rácsonyi Ili, I Rendes helyár

Hétfő: Odow (Leng Ihásszal Ren Sorozat 172)

Szerkesztői üzenetek

K. N. Oradea Mare. A zsidó tudományak és művészetek is jelentős része volt a reneszánszkor születésében. Leo di Modena (Jehuda Arje Mutinensis) azonban már nem számítható a reneszánsz képviselőihez, minthogy működése a tizenhatodik század végére esik. Világhíres kabbalista volt. Több művét, köztük a kártyázójáték akkor már fejlett divatra elleni „Szur méra” című munkáját francia, német és latin nyelvre is lefordították. Ezenkívül írt egy szimpatikus gyógyászati könyvet, egy héber-olasz és egy kabbalás szótárt. Chájé Jehuda cím alatt megírta érdekes önéletrajzát is. Velencei rabbisága idejéből származó prédikációit külön könyvben adta ki. Kabbalisztikus írásai olasz, francia, holland és angol nyelven is megjelentek. A westfáliai béke évében, 1648-ban halt meg.

B. S. Targu-Mures. A mai parlamentben egy zsidó szenátor és öt zsidó képviselő van.

H. A. Szobotica. Nem vált be. Verset különben is csak legkritikább esetben közlünk külső munkatársaktól.

M. S. Targu-Mures. Tessék az ottani kereskedelmi és iparkamarához fordulni, mert mi cégeket elvből nem ajánlunk.

D. J. Ceicc. Már a múltkor válaszukban közöltük, hogy az ismétlőiskolai kötelezettségről országos törvény intézkedik. És ez a törvény nem engedi meg a kötelező iskolalátogatástól való felmentést bizonyos jótékony célu ösztöndíjak fizetése ellenében. Ha tehát az ottani tanító mégis tesz ilyen kivételeket, akkor törvénytellenesen cselekszik, még akkor is, ha véletlenül rokonságban van dr. Regmann prefektussal. Az iskolalátogatási kötelezettség az egész tanévre szól. Mulasztás esetén a büntetést a tanító rója ki speciális miniszteri rendelet alapján. A talmudistákra az ismétlőiskola látogatása nem kötelező.

S. Bernát, Tarnu Severin. Levelét áttettük a Palesztinahivatalhoz, amely válaszolni fog kérdéseire.

D. Henrikné, Simleul Silvaniei. Fenti üzenet Önnek is szól.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

A nagy nő. A magyar színház legközelebbi újdonsága egy Gilbert-operett lesz melynek címe a Nagy nő. Budapesten a Vároai Színház mutatta be és triási sikerrel játszották hónapokon keresztül. A magyar színházban már megkezdtek a próbákat az új Gilbert-operettből, melynek valószínűleg Kolozsvárt is nagy sikere lesz. A Nagy nő bemutatója a jövő hét közepén lesz Kolozsvárt a szereplői pedig Karácsonyi Ili, Neményi Lili, László Andor és Ihász Aladár lesznek.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtökön nincs előadás.
Péntek d. u. fél 3-kor: Gül Baaa (Lengyel Irén fellépésével. Mérsékelt helyárral. Sorozatszám 163)
Péntek d. u. fél 6-kor: Nick Carter (Leszállított helyárral. Sorozat 164)
Péntek este háromnegyed 9-kor: Orlov (Pintér Bóskével, Neményi, László és Ihász Aladárral. Bérletszűnet. Rendes helyárral. Sorozatszám 165)
Szombat d. u. fél 3-kor: Tatárjárás (Mérsékelt helyárral. Sorozat 166)
Szombat d. u. fél 6-kor: Dolly (Neményi, Ihász, Dési, Leőveyvel. Leszállított helyárral. Sorozat 167)
Szombat este háromnegyed 9-kor: Cárzó (Póor Lillivel. Bérletszűnetben, rendes helyárral. Sorozat 168)
Vasárnap d. u. fél 3-kor: A cigány (Szentgyörgyi fellépésével, Mérsékelt helyárral. Sorozat 169)
Vasárnap d. u. fél 6-kor: Antónia (Póor Lillivel. Leszállított helyárral. Sorozat 170)
Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Frakita (Karácsonyi Ili, László, Ihászszal. Bérletszűnet. Rendes helyárral. Sorozat 171)
Hétfő: Orlov (Lengyel Irén, Neményi, László és Ihászszal. Rendes helyárral. Bérletszűnetben. Sorozat 172)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. December 25, 26 és 27-én bemutatóra kerül a nagy „Miarka” című film, Jean Richepin novellája után. Főszerepben Franciaország legnagyobb művésznője: Rejane. A többi szerepeket Jean Richepin, Yvor Novello és Desdemona Mazzo játsza.

Hétfő, december 28-tól kezdve bemutatóra kerül „Othello”. Főszerepben Emil Jannings, Nero szerepének az alakítója Quo Vadis ilmből.

Urania-mozgó. December 25, 26 és 27. A világhírű Buffalo Bill. „Véres korona” című filmben, megkapó szenzációs kalandor dráma.

Hétfő, december 28-tól kezdve bemutatóra kerül „A fekete szoba titka”. Főszerepben a világhírű művész: Joe Debs.

Apollo-mozgó. December 25, 26 és 27. „Az őserdő fia”. Főszerepben a nagy amerikai művész: William Hart, a cowboyok királya.

Hétfő, december 28-tól kezdve bemutatóra kerül „20,000 mérföld a tenger alatt”. Verne Gyula regénye után. Rendkívüli kalandor film.

Felhívás

Margitay Józsefnek C. Lea Victorisi 99 az általi fászer és esemegüzletét átvenni óhatom. Felhívom nevezett hitelezőit, hogy követeléseiket 8 nap alatt nem bajelantani szíveskedjenek, ellan esetben felelősséget nem vállalok. Izrael Fülöp, Cluj, Calea Victoiei 99

Hölgyeim! Nagy karácsonyi árlo szállítás.

A legújabb filekalapok ..... 200 lej
Bársony kalapudonságok ..... 300 lej

Csak karácsonyig!

IDEAL kalapüzlet
Cluj, Calea Rezele Ferdinand 8.

Hirdessen az Uj Keletben

Megnyilt az új üvegudvar

Az ország látványossága!

Békeideli konyhafelszerelések.

Békeideli háztartási cikkek.

Porcellán irányárak:

12 szem. karlsbadi ebédlőkészlet 3860
6 szem. karlsbadi ebédlőkészlet 1590
6 szem. karlsbadi teáskészlet 420
1 pár karlsbadi teás csésze . . . 25
1 pár karlsbadi tekefés csésze . 18

Üveg irányárak:

6 szem. metszett pohárkészlet 345
Metszett wizes-pohár . . . 5'50
Metszett horospohár . . . 4'50
Metszett likőrös pohárka . . . 3'50
Risztályváza . . 18

Vendéglői és kávéházi üvegeműek

olcsóárban.

C. Reg. Ferdinand 6.

A karácsony és újév alkalmával rendkívül leszállított árak.

APRÓHIRDETESEK

Magyarországi katonai egyenruha- és kiegészítőipari vállalatok részéről a legújabb apróhirdetés 50 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény.

Fiafalembert keres azonnali beköltözésre, lehetőleg a belvárosban egy különlejárattal, butor, zott szobát. Ajánlatok Friedlissa című, e a lap kiadóhivatalába címzendők. 355

Nevelőül elmenne vidékre 2-3 gyermek mellé egy frankfurti talmudista, szerény fizetésre is, amelyben ott alkalmi nyi na a sechitost megtanulni. Megkeresések kéretnek „Frankfurti” jellegű a t a lap kiadóba. 374

Magánjáró öntvényeket nyer en és megmunkálva szállít Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara. 1819

Reine und schmackhafte streng koschere kost für kanmannische Re sende ist bei Herrn Friedmann Lázár, Kantor, in Karau-sebas zu bekommen. 892

HUNWALD

Cluj, Str. Vlașia (volt Reiyai-n.) 2. Telefon 147

Üvegcsiszolás és tükör-gyár. Táblatüveg raktár és üvegozói vállalat. Hibás tükörök újrafon-csorozása 100%.

Önálló kiszolgáló segédet keresek a rőfös és dívat-szakmában. Szombaton zaryva. Csakis első erők fényképes ajánlat t kérem Satu-Mare, Spitz Béla. 387

Eladó egy kiva o nanga Tóth hegy-dű. Cim a ki-adóban.

Három drb. perzsa- szőnyeg júnyos áron el adó Calea Motilor (volt Mono-ton-ut) 141., hatul az udvarban.

Zsidó j ghalgató román órákat ad biztos sike rel. Cim a kiadóban. 356

Siessen a Magasin Elysee-

be, Cluj, Cal. Regele Ferdinand No 22. (volt Wesselényi Miklós utca)

Ahol fizetés-szervezés miatt az **összes rövid és kötött árúkat** női, férfi és gyerek harisnyákat, keztyűt, him-zést, csipkéket, kalapbáronyot, kalapkellekeket és az összes raktáron levő árut, amíg a készlet tart **rendkívül olcsó áron árusítjuk**

MECHANICA

papiripari vállalat, -- Timisoara II., Str. Titu Maiorescu No 1. Ajánlja gyártmányait se-lyem, bársony, clot, v. lamie maché alarcokban, confetti, ser-pentint, holabda, papirtrombita, jux sapkák-ban, papirernyőkben stb. **FARSANGI CIKKEKBÉN. Csak viszontelárusítóknak.**

Rendkívüli alkalmi árak!

I-a színes french ing csak 260 lej

Selyem elejű ingek, legfino-mabb kivitelben csak .. 350 lej

WEISS SIEGFRIED

kalap- és uridivat áruházá-ban, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

Karácsonyi sör!

Tordai Sörgyár Rt.

elismert márkái magas foktartalmu közkedvelt

LUX SÖR

és

GLORIA

duplamalata tápsör.

A december havi propaganda kedvezményünk minden cikkünkre vo-natkozik: um. bőröndök, bőrdíszmüaruhak, bőrmáni-kűrök, bőr varróeszközök, aktatáskák, bőrkalapok, bőrkabátok stb.

10% kedvezmény december hónapban.

10% kedvezmény december hónapban.

Bőráruipari Rt.

Románia legnagyobb eluji lerakata. Cal. b ör árugyáranak Reg. Ferd. 2.

Oradea-Mare.

Intervenciónkra gyárunk igazgatósága az eddigi gyári árakból 10% kedvezményt nyújt december hónapban. A raktáron levő áruk termelési költségén lesznek ki-árusítva a t. vevőközönségnek.

Magyarországi katonai egyenruha- és kiegészítőipari vállalatok részéről a legújabb apróhirdetés 50 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény.

1925 december 24.

Egy sz

Amikor ezerkil... Tamás, a csehszlo... emelkedett szellem... tésével Washington... egy új Svác kont... Szájce, melyben m... faj egyenlő jogok... turáját. Washingto... sonhoz vezetett, azóta letűnt aposto... lektikával fejtette... szlovák állam meg... Akkoriban nemosa... érvek is az új álla... sége mellett döntö...

A tárgyi érvek... nemzetiégi és az os... másik helyen pedig... többségének s így... lehetősége szerepel... is alakult, a nem... Massaryk Tamás h... szlovák állam élén... az igazi demokráci... Az állam törvény... tényleg liberálisak... reszivebb párt: a... osztozik — s még... szebb áll attól, h... mint valaha. A v... ábránd a valóságba... kes, hogy az elég... atmoszféráját nem... magyar elemek ter... társaságban, hanem... álló szlovákok.

Hogy ez így tö... kívül mély lélektan... A Hlinka és Jurig... és az anyaország... olyan súlyos ment... fél, amelyek élesen... gyakorlati értékér... séget tisztára faji...

A szlovák part... már olyan erősek, a kormányzó koalí... tizenkilenc főre ru... a kormányzó cseh... rekvésű szlovák P... talmi szempontokr... A szlovákiai hi... vatalnokokkal áras... dók respektálni a s... gait, hanem az eg... dekében munkálko... teljes egészében v... ban volt szlovákia... telligenciának és... kedést biztosított... okokon kívül az... zelmű Hlinka párt... a nagyjában husszi... cseh ellen a bigo... megek lelkületét is... sitásra Marmaggi P... tént hiutasítása ad...

Kétségtelen az... dernebb, de dikta... mentes cseh intelli... természetes féltéken... nyomtatás alatt elm... melyek így könnye... lengésekre. Sulyosbitja a h... bátrabb fellépése is... nel a szlovák párt... hamra a kormányzó... többsége ellen.